

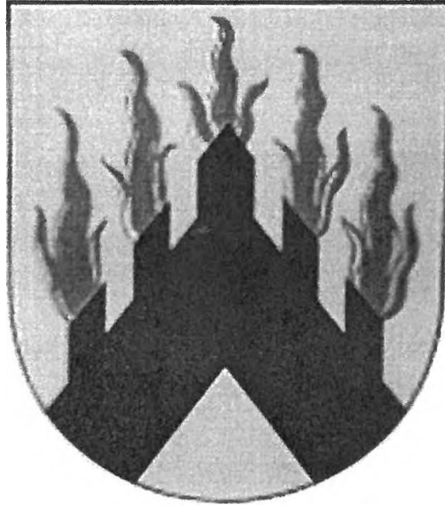
Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Touko Päiviö Tuomainen	Telia	12.05.2026 10:53:58 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (18 sivua)

Toholampi

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

**ARVIOINTIKERTOMUS
2025**

SISÄLLYSLUETTELO:

1.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2025	3
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	3
1.2.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat	3
1.3.	Arvioinnin toteuttaminen	3
2.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA TULOKSELLISUUS	5
2.1.	Talousarvion toteutuminen tilikaudella	5
2.2.	Kuntakonserni	6
2.3.	Yhteenveto taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.....	6
2.4.	Keskeiset tunnusluvut kunnan ja konsernin osalta	8
3.	Toiminnallisten tavoitteiden arviointi.....	9
3.1.	Hallinto-osasto	9
3.2.	Lomatoimen osasto	10
3.3.	Tekninen osasto	11
3.4.	Sivistysosasto	12
3.5.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutuminen.....	15
3.6.	Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta	16
4.	VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JÄLKISEURANTA	17
5.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	18

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2025

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Toholammin kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat kunnanvaltuutettuja. Valtuusto on valinnut kokouksessaan 9.6.2025 toimikaudekseen 1.6.2025 - 31.5.2029 tarkastuslautakunnan, joka on arviointikauden 2025 ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa. Suluissa on ilmoitettu jäsenten osallistuminen kokouksiin arviointikaudella (kpl).

Varsinainen jäsen

Mika Olkkola, pj (7)

Touko Tuomainen, vpj (7)

Veijo Porkola (7)

Henna Keränen (7)

Henkilökohtainen varajäsen

Piia Rautiainen (0)

Tuomo Haapaniemi (0)

Juha Hirvinen (0)

Kimmo Virkkala (0)

Kunnanvaltuusto valitsi 27.6.2022 Toholammin kunnan vuosien 2022-2025 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö Oy SK-Reviisorit Ab:n, sopimuskauden jälkeen sopimusta on mahdollista jatkaa yhdellä optiovuodella. Vastuullisena tilintarkastajana arviointikaudella 2025 on toiminut JHT, HT Ilari Karhu ja tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, KHT Janne Kulju. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen toteutumisesta ja keskeisistä havainnoista.

1.3. Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta kokoontui arviointikauden aikana yhteensä seitsemän kertaa.

Tarkastuslautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen päätöksenteon sekä kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan ja tarkasteluun sekä viranhaltijoiden haastatteluihin. Arviointikauden aikana tarkastuslautakunnan kuultavina ovat olleet kunnanjohtaja, hallintojohtaja, asiantuntija Maija Hjelmroos, sivistysjohtaja, Toholammin Viemäri Oy:n toimitusjohtaja ja taloussuunnittelija.

Tarkastuslautakunnan kauden 2025 ensimmäinen kokous oli 12.9.2025, siellä käytiin sidonnaisuusilmoitukset läpi, merkittiin tiedoksi tilintarkastussuunnitelma vuodelle 2025 ja päätettiin tarkastuslautakunnan kokousaikatauluista vuodelle 2025.

Kokouksessa 14.11.2025 oli kuultavana kunnanjohtaja Juho Niemelä, hallintojohtaja Jukka-Pekka Lätti ja asiantuntija Maija Hjelteroos, jotka kertoivat kunnan ajankohtaisista asioista, kuluneesta vuodesta ja talousarviosta vuodelle 2026.

Kokouksessa käsiteltiin myös kunnanhallituksen vastine vuoden 2024 arviointikertomukseen ja hyväksyttiin arviointisuunnitelma 2025-2029. Lisäksi päätettiin tarkastuslautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2026.

Kokouksessa 1.12.2025 päätettiin esittää valtuustolle Oy SK-Reviisorit Ab:n tilintarkastussopimuksen option käytöstä vuodelle 2026.

Kokouksessa 12.12.2025 kuultiin sivistysjohtajan ajankohtaiskatsaus sivistystoimen asioista sekä Toholammin Viemäri Oy:n toimitusjohtaja Toni Mäki-Asialan ajankohtaiskatsaus yhtiön asioista. Kokouksessa käytiin myös sidonnaisuusilmoituksia läpi.

Kokouksessa 13.4.2026 kuultiin kunnanjohtaja Juho Niemelää ja hallintojohtaja Jukka-Pekka Lättiä tilinpäätöksestä 2025.

Vuodelle 2025 asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi perustuu pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan tilinpäätöskirjaan, lautakunnan kuulemisiin, pyydettyihin arviointilomakkeisiin sekä lautakunnan jäsenten havaintoihin heille toimitettujen toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

Arvioinnin toteuttamisessa ja arviointikertomuksen laadinnassa on huomioitu tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet, kuten lautakuntien jäsenyydet/varajäsenyydet.

2. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA TULOKSELLISUUS

2.1. Talousarvion toteutuminen tilikaudella

Tilikauden tulos

Kunnan tulos on 180 618 euroa ylijäämäinen (budjetoitu ylijäämä ennen talousarviomuutosta -1 euroa, muutoksen jälkeen -1 euroa). Vuonna 2024 tulos oli 442.139 euroa ylijäämäinen. Tilinpäätökseen 2025 sisältyy kertaluonteinen arvonalentuminen Toholammin Viemäri Oy:n osakkeiden hankintamenoon, kun yhtiössä korjattiin käyttöomaisuuden tasearvo vastaamaan sen reaaliarvoa.

Verotulot ja valtionosuudet

Toholammin kunnan tuloveroprosentti oli vuonna 2025 9,90 %, vuoden 2024 tuloveroprosentti oli 9,50. Verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 11 445 441 euroa. Verotulot alittivat talousarviossa arvioidun 4 867 eurolla ja valtionosuudet ylittivät talousarvion 52 284 eurolla. Verotulot ja valtionrahoitus kasvoivat edellisvuodesta yhteensä 456 513 euroa.

Vuosikatteen muodostuminen

Tilikauden vuosikate (tulos ennen poistoja) toteutui 1 104 766 euroa positiivisena: tilikauden tulot riittivät kattamaan tilikauden kulut. Budjetoitu vuosikate oli 960 070 euroa. Tilikauden toimintatuotot (sisäiset + ulkoiset) olivat 26 784 354 euroa (budjetoitu 27 463 233 euroa), vuoden 2024 vastaavat toimintatuotot olivat 28 235 222 euroa. Tilikauden toimintakulut (sisäiset + ulkoiset) laskivat tilikaudella 36 066 027 euroon, kun vuonna 2024 vastaava lukema oli 37 302 293 euroa.

Toimintakulut alittivat arvioidun (sis. lisämäärärahat) 1 566 028 eurolla, talousarvion toteuman ollen näin 95,8 %. Henkilöstökuluissa toteuma oli 94,5 %. Myös palveluiden ostot alittivat tilikaudella ennakoidut toteuman ollessa muutettuun talousarvioon nähden 92,8 %. Alhaisiin toteumalukemiin vaikuttavat eniten ruoka- ja siivouspalveluiden ulkoistus, jota ei muutetussa talousarviossa huomioitu, koska nettotasolla, joka on sitovuustaso, ulkoistus ei vaikuttanut negatiivisesti.

Investointien toteutuminen

Vuoden 2025 talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 726 000 euroa (netto). Lopulliset investointimenot olivat 240 539 euroa eli vain noin 33,1 % suunnitellusta. Investointien toteuma jäi alhaiseksi mm., kun kaasutankkausaseman pohjatyöt siirtyivät edemmäksi.

Lainakannan muutokset

Toholammin kunnan lainakanta oli vuoden 2025 lopussa noin 0,4 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2024 lopussa. Vuoden 2025 lopussa kunnalla oli lainoja 3.273 euroa asukasta kohden (v. 2024 3.372 euroa) ja suhteellinen velkaantuneisuus oli 43,5 % (v. 2024 45,1 %).

2.2. Kuntakonserni

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa kuntakonsernia koskevista olennaisista tapahtumista sekä kuntakonsernin valvonnan järjestämisestä. Konserninohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 29.5.2017 § 20 ja se on tullut voimaan 1.7.2017.

Konsernin tilikauden vuosikate oli n. 3, 867 milj. euroa (4,559 milj. euroa vuonna 2024) ja tilikauden poistot n. 2,483 milj. euroa. Verojen, tilinpäätössiirtojen ja vähennistöosuuksien jälkeen tilikauden tulos oli n. 1,430 milj. euroa ylijäämäinen. Konsernin rahoitusasema parani tilikaudella. Kun kertynyttä ylijäämää konsernitaseessa on vuonna 2025 n. 9,611 milj. euroa, oli vuoden 2024 kertynyt ylijäämä n. 8,390 milj. euroa.

Konsernin lainakanta 31.12.2025 on n. 18,4 milj. euroa (v. 2024: n. 20,0 milj. euroa). Konsernin omavaraisuusaste pysyi samana viime vuoteen verrattuna ollen 39 % (vuonna 2024 39 %).

2.3. Yhteenveto taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Kertynyttä ylijäämää on kunnan taseessa tilikauden 2025 päätteeksi n. 5,959 milj. euroa, kun sitä vuotta aiemmin oli n. 5,778 milj. euroa. Kunnassa ei ole katettavaa alijäämää.

Sitovia määrärahoja ovat osastoittain netto ennen poistoja. Kunnan käyttötalouden osalta kokonaisuutena talousarvio alitettiin 887 149 eurolla. Alla on esitetty taulukossa osastokohtaiset toteumat talousarvioon suhteutettuna, sitovuustason mukaisesti ja taulukon jälkeen avattu tarkemmin, mistä budjetoidun toimintakatteen ylitykset/alitukset muodostuivat. Kaikilla neljällä osastolla alitettiin muutetussa talousarviossa budjetoitu nettokate. Teknisellä osastolla alitukseen vaikuttaa merkittävästi ruoka- ja siivouspalvelujen ulkoistus, jota ei oltu huomioitu talousarviossa.

Osasto	TA+muutos	Toteuma 2025	Yli/ali
Hallinto	- 1 671 439	- 1 570 649	100 791
Lomatoimi	0	406 796	406 796
Tekninen	54 793	364 454	309 661
Sivistys	- 8 552 175	- 8 482 275	69 901

Hallinto-osaston osalta toimintatuotot ylittivät budjetoidun 30 523 eurolla. Toimintakulut kokonaisuutena alittivat budjetoidun 70 268 eurolla. Menoylityksiä tapahtui toimintakuluissa henkilöstökuluissa 8 554 euroa, avustuksissa 31 000 euroa ja muissa toimintakuluissa 20 595 euroa.

Lomatoimen osaston tulototeuma ylitti budjetoidun 109 945 eurolla. Toimintakulut kokonaisuutena alittivat budjetoidun 296 851 eurolla. Toimintakuluista henkilöstökulut ja palvelujen ostot alittivat budjetoidun reilusti. Henkilöstökuluissa alitus oli 474 163 euroa ja palvelujen ostoissa 283 015 euroa. Avustukset puolestaan ylittivät budjetoidun reilusti, ylityksen ollessa 332 796 euroa. Myös muut toimintakulut ylittivät budjetoidun 89 854 eurolla ja aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät budjetoidun 37 677 eurolla. Avustusten suurempi toteuma johtuu ennakoitua suuremmasta itse järjestetyn lomituksen käytöstä.

Teknisen osaston toteutuneet toimintatuotot alittivat budjetoidun reilusti. Toteuma oli 3 838 331 euroa, mikä on vain 81,7 % arvioidusta, alituksen ollen 859 548 euroa. Toimintatuottojen sisällä myyntituotot jäivät eniten budjetoidusta, alitus 740 424 euroa. Myös menot kokonaisuutena alittivat arvioidun reilusti. Toimintakulujen toteuma oli 3 473 877 euroa, mikä on 74,8 % arvioidusta. Budjetin alitus oli 1 169 209 euroa. Suurin alitus oli henkilöstökuluissa, jotka jäivät 715 887 euroa arvioitua pienemmiksi. Palvelujen ostot alittivat budjetoidun 242 967 eurolla, aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat 180 081 eurolla ja muut toimintakulut alittivat budjetoidun 30 275 eurolla. Teknisen osaston kokonaisalitus budjetoituun nähden muodostui 309 661 euroksi. Merkittävin tekijä taustalla on se, että ruoka- ja siivouspalveluiden ulkoistusta ei huomioitu alkuperäisessä eikä muutetussa talousarviossa.

Sivistysosaston toimintakuluissa henkilöstökulut alittivat 150 307 euroa budjetoidun ja aineet, tarvikkeet ja tavarat 29 244 euroa. Palvelujen ostot, avustukset ja muut toimintakulut ylittivät budjetoidun. Edellä mainituista muodostui toimintakulujen kokonaisalitus 29 700 euroa. Sivistysosaston toimintatuotot ylittivät budjetoidun 40 201 eurolla. Sivistysosaston kokonaisalitus budjetoituun nähden muodostui 69 901 euroksi.

Tarkastuslautakunta näkee myönteisenä, että talousarviota ei ole ylitetty ja tilikauden tulos oli positiivinen ja lainakanta väheni. Tarkastuslautakunta pitää valitettavana, että viemärlaitoksen omaisuuden siirto toteutettiin alkujaan kirjanpidollisesti omaisuuden reaaliarvoa suuremmin arvoin.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kirjanpidossa noudatetaan varovaisuuden periaatetta omaisuuden arvostamisessa. Vastaavasti tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan kiinteistö- ja muuta omaisuutta pidetään kunnossa huolellisesti, jotta se säilyttää reaaliarvonsa.

Vaikka kunnan talousarvio laaditaan nettoperiaatteella, tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että myös bruttomääräiset tuloarviot ja määrärahat laaditaan tarkasti ja muutokset talousarvioon tehdään tarpeen mukaan valtuuston hyväksymänä.

2.4. Keskeiset tunnusluvut kunnan ja konsernin osalta

Alla on esitetty keskeiset tunnusluvut kunnan sekä kuntakonsernin osalta vuosilta 2023–2025.

Kunta	2025	2024	2023
Lainakanta €/asukas (t€)	3 273	3 372	3 820
Vuosikate/Poistot (%)	120 %	135 %	100 %
Investointien tulorahoitus (%)	441 %	604 %	167 %
Konserni	2025	2024	2023
Lainakanta €/asukas (t€)	6 696	7 161	8 004
Vuosikate/Poistot (%)	156 %	171 %	110 %
Investointien tulorahoitus (%)	274 %	324 %	133 %

Lainakanta €/asukas – Kunnan korollinen vieras pääoma asukasta kohden. Koko Suomen keskiarvo tilinpäätösennusteiden mukaisesti 3 547 €/as.

Vuosikate/poistot (%) - Kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyydestä. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan/konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot. Koko Suomen keskiarvo tilinpäätösennusteiden mukaisesti 111 %.

Investointien tulorahoitus (%) - Kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

3. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Tilikauden aikaisten tavoitteiden toteutumista on arvoitu tilinpäätöksessä laajasti. Alla on esitetty osastokohtaiset tavoitteet 2025, sekä tavoitteiden saavuttamiseksi tehdyt toimenpiteet ja tavoitteiden toteuma.

3.1. Hallinto-osasto

Henkilöstön työn ja osaamisen kehittäminen

Henkilöstöllä on ollut vuonna 2025 käytössä FCG:n ja KT:n koulutukset, joihin osallistumista on mahdollistettu ja kannustettu. Lisäksi työyksiköissä on järjestetty mm. työhyvinvointi- ja esihenkilökoulutuksia. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan koulutuksiin on myös osallistuttu kohtuullisen aktiivisesti.

Työhyvinvoinnin kehittäminen

Henkilöstöä on kannustettu terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan eri toiminnoilla. Psykososiaalisen kuormituksen vähentämisen keinoja on kehitetty yhdessä työterveyshuollon kanssa. Vuoden 2025 aikana järjestetyn työhyvinvointikyselyn työhyvinvointi-indeksi oli 8,3, mikä on hieman parempi tulos kuin vuonna 2024, jolloin tulos oli 8,0. Työhyvinvoinnin taso on siis edelleen parantunut. Yhteistyöpalavereja työterveyshuollon kanssa pidettiin säännöllisesti läpi vuoden. Kehityskeskustelumahdollisuus on tarjottu koko henkilöstölle.

Tasapainoinen kuntatalous

Talouden tilannetta on seurattu, taloussuunnittelija on osallistunut johtoryhmän kokouksiin ja kunnanjohtaja ja hallintojohtaja raportoivat osaltaan. Osavuositarkastukset on raportoitu aikataulussa toimielimille. Accuna-järjestelmä on käytössä ja Valtiokonttorin talousraportointia on edelleen kehitetty. Kassatilanne on ollut hyvä koko vuoden. Kunnan eikä konsernin taseessa ole alijäämää. Sekä kunnan että konsernin lainakanta euroa/asukas on pienentynyt viime vuodesta.

Yrittäjyyden vahvistaminen

Vuoden 2025 aikana on järjestetty tapaamisia yrittäjien kanssa pääsääntöisesti vähintään kerran kuukaudessa ja yritysvierailuja on toteutunut kaudella 4.

Kuntamarkkinointi

Talousarviossa tavoitteena ollut kuntamarkkinoinnin vuosisuunnitelma on hyväksytty ja käytössä. Kampanjatoimenpiteet ovat suunnitelman mukaiset. Verkk- ja someviestintä on ollut aktiivista.

Toimivat palkka- ja taloushallinnon palvelut

Toiminta on ollut sujuvaa ja yhteistyö toimii Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa. Taloussuunnittelijan poissaolon aikana tehtävät on hoidettu onnistuneesti Hetapalvelujen väliaikaisjärjestelyin.

Työllisyydenhoito

Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin tilikaudella 211 000 euroa. Kustannusvaikuttavuuden seuranta on toteutettu. Vuoden 2025 aikana sekä työttömyysprosentti (8,7 % => 9,2 %) että pitkäaikaistyöttömien määrä (28 => 44) nousivat.

Järjestöyhteistyö

Vuonna 2025 yhteydenpito järjestöjen ja kunnan välillä on ollut aktiivista, erityisesti kulttuuritapahtumia on järjestetty monipuolisesti ja säännöllisesti.

Digitalisaation ja asiakaspalvelun kehittäminen

Tilikauden aikana digitalisaatiota on edistetty ja sähköinen arkisto on otettu käyttöön. Henkilöstölle on järjestetty tekoälykoulutusta sekä seutukunnan verkkokurssina että työyksiköihin räätälöitynä. Etätöön integroimista työyhteisöön toimivaksi kokonaisuudeksi on edelleen kehitetty vuoden 2025 aikana.

Tarkastuslautakunta pitää onnistumisena, että työhyvinvointikyselyn työhyvinvointi-indeksi on edelleen parantunut ja on sekä kunta-alan että kaikkien alojen keskiarvoa korkeampi. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työhyvinvointikyselyn tulosten yhteydessä ilmoitettaisiin myös vastausprosentti, jotta voidaan arvioida tulosten validiutta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kohonnut työttömyysprosentti ja pitkäaikaistyöttömien määrä saadaan käännettyä laskuun.

Tarkastuslautakunta näkee seutukunnan yhteistyön elinvoiman kehittämisessä tärkeänä, mutta tarkastuslautakunnan mielestä kunnan tulee lisäksi omin resurssein panostaa olemassaolevien ja potentiaalisten kuntaan sijoittuvien yrittäjien kontaktointiin.

3.2. Lomatoimen osasto

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyrittäjien toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana. Paikallisyksikkö on lomituspäivien määrällä mitattuna Suomen suurin. Vuonna 2025 alueella oli 887 lomituspalvelujen maatilaa ja 1 549 lomaan oikeutettua yrittäjää, joista 5,4 % käytti itse järjestettyä lomitusta. Turkisyrittäjistä suurin osa oli itse järjestetyssä lomituksessa. Toteutuneet maatalousyrittäjien lomituspäivät olivat kaudella 73.770 kun vastaava luku viime vuonna oli 76.815. Nettopäiväkustannus nousi hieman viime vuodesta. Vuonna 2025 nettopäiväkustannus oli 219 euroa/päivä kun se vuonna 2024 oli 210 euroa/päivä.

Paikallisyksikön toiminta ja työhyvinvointi sekä esihenkilötyö

Tilikaudella 2025 vuosilomapäivät per käyttäjä toteutuivat talousarviossa määritellyn mittarin mukaisesti, toteuma oli 25,52 päivää/käyttäjä. Vuosilomapäivät jakautuivat eri vuosipuoliskoille 41,7 % ja 58,3 %, mikä ei aivan jakautunut yhtä tasaisesti kuin tavoitteeksi oli annettu (tavoite 45-55 %). Paikallisyksikön kustannustietoa ei ole vielä

saatavilla Melasta, joten vertailua keskimääräiseen tuntihintaan ei pystynyt tekemään. Työterveyshuollon kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä ja työterveysneuvotteluja on tehty kaudella 27. Tilikaudella työterveyshuolto järjesti työterveyskyselyn lomittajille ja lomatoimen osasto osallistui koko kunnassa järjestettyyn työterveyskyselyyn. Esihenkilöt ovat osallistuneet kaudella KT:n koulutukseen ja koko lomahallinto osallistui Melan koulutuspäiville. Koulutusta on lisäksi hankittu MPS:ltä.

Sähköisen asioinnin kehittäminen

Talousarviossa esitettyihin sähköisen asioinnin kehittämisen tavoitteisiin ei ylletty. Vuosilomahakemuksista 94 % (ed. vuonna 92 %) tuli sähköisesti, mutta 95 %:n tavoitteeseen ei aivan päästy. Kirjallisista sijaisapuhakemuksista vain 79 % tuli sähköisesti, tavoitteen ollessa 95 %. Sähköinen arkisto ei ole vielä käytössä, mutta käyttöönotto on valmistelussa.

Varautuminen häiriö- ja poikkeusoloihin

Tilikaudella on osallistuttu Melan järjestämään varautumissuunnitelman yhteiskehittelyyn.

Työturvallisuuden parantaminen

Työolosuhdekartoituksia tehtiin 323 maatilalle ja kolmelle turkistarhalle. Alueelle jäi 14 maatilaa, joissa työolosuhdekartoituksesta on yli 3 vuotta, eli niiden kohdalla talousarviossa laadittuun tavoitteeseen ei päästy. Yli 3 vuotta sitten tehtyjen työolosuhdekartoitusten määrä pieneni kuitenkin merkittävästi edellisvuodesta, jolloin niitä oli 167 kpl. Tapaturmia sattui vuonna 2025 72 kpl, kun vastaava luku edellisvuonna oli 81 kpl. Työsuojelupäiviä ei järjestetty, mutta henkilöstölle järjestettiin ensiapu-, työturvallisuuskortti- ja tautisuojauskoulutusta.

Viestinnän ja henkilöstön ammattitaidon kehittäminen

Vuoden 2025 aikana lähetettiin uutiskirjeitä yrittäjille tavoitteen mukaisesti 6 kpl. Lomittajatiedotteita lähetettiin 23 kpl (tavoite 10 kpl). Lomituspalveluita on kaudella esitelty eri kouluilla ja tapahtumissa. Henkilöstö on osallistunut kaudella koulutuksiin. Koulutuspäiviä kertyi 1 018 kpl ja niihin osallistui 839 henkilöä.

Tarkastuslautakunta pitää onnistumisena, että työtapaturmamäärät on saatu käännettyä laskuun ja että puuttuvien työolosuhdekartoitusten määrä on pienentynyt viime kaudesta. Työtapaturmia ehkäisevät toimet ovat tärkeitä myös tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta näkee myönteisenä, että henkilöstöä koulutetaan aktiivisesti.

3.3. Tekninen osasto

Rakennus- ja ympäristövalvonta ja kaavoitus

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelupalvelut on järjestetty ostopalveluina Ylivieskan kaupungilta, lupapäätöksiä tehtiin yhteensä 13 kpl (vuonna 2024 33 kpl). Pienentynyt lupamäärä johtuu lakimuutoksesta; pienemmiltä rakennushankkeilta- tai toimenpiteiltä ei enää edellytetä lupaa. Rakennustarkastaja työskentelee Toholammin kunnalle

keskimäärin 2,5 päivää viikossa. Kunnan rakennusvalvonta käyttää sähköistä Lupapiste-palvelua, jonka kautta kuntalaiset hakevat erilaiset rakennusvalvonnan luvat ja tekevät ilmoitukset.

Vuonna 2024 aloitetun kiinteistöinventoinnin taajama-alueen aloitusvaiheen jälkeen inventoimatta jääneen osan työ kilpailutettiin ja inventointityötä jatkettiin vuonna 2025 ja sitä tullaan jatkamaan vielä vuonna 2026. Aurinkovoimatoimija Energiequellen kaavoitusaloite Toristojannevan aurinkovoimapuistoon hyväksyttiin. Pitkälehdon tuulivoimapuiston YVA-selostus valmistui ja Harjakankaan tuulivoimapuiston kaavoitusaloite hyväksyttiin.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito

Kiinteistönhoidossa oli yleisesti normaaleja korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Kesän aikana suoritettiin muutostöitä terveyskeskuksen tiloihin Soiten toiveesta Toholammin kunnan toteuttamana ja Soiten kustantamana.

Ruokahuolto ja siivousyksikkö

Kunnan toimesta valmistettiin koulujen, päiväkodin ja henkilökunnan ruoka sekä kotipalveluruoka helmikuun loppuun saakka ja maaliskuusta alkaen kunnan ruokahuolto ja siivousta on hoitanut Fodbar Oy. Yhtiön toimintaa ja laatua on seurattu ja palautettu on viety eteenpäin toimintaa kehittäen yhteistyössä Fodbar Oy:n kanssa. Sekä kunnan ruokahuollosta että siivoustoimesta irtisanoutui yhteensä 2 työntekijää ennen toiminnan siirtymistä Fodbar Oy:lle.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että ostopalvelusopimukset kilpailutetaan säännöllisesti.

3.4. Sivistysosasto

Sivistystoimen hallinto

Sivistyslautakunnan tavoitteena oli kokoontua säännöllisesti. Vuoden 2025 aikana lautakunta kokoontui 9 kertaa (ed. vuonna 6 kertaa).

Sivistystoimen hallinnon tavoitteena oli, että kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla. Tämän mittarina on mm. kansalaisopiston kurssien määrä, konservatorion oppilasmäärä sekä asiakaspalaute kuntalaisilta. Konservatorion oppilasmäärä ylitti tavoitteena olleen 30; kevätlukukaudella oli 32 opiskelijaa ja syksyllä 39. Vuodelle 2025 suunnitelluista 2 020 oppitunnista toteutui 1 687.

Koulukuljetusten toimivuuden mittarina oli, että mahdolliset havaitut puutteet korjataan viipymättä ja että koulukuljetukset toimivat turvallisesti. Elokuussa alkoi käytetyn yhtiön optiovuosi ja lautakunta on päättänyt käyttää vielä 2. optiovuoden. Kuljetukset ovat toimineet pääasiassa moitteetta. Havaituista puutteista on annettu palautetta yritykselle.

Oppilaita koskevien päätöksien tavoitteena oli niiden tekeminen määräaikojen puitteissa. Koulupaikkojen oli tavoitteena olla tiedossa kesäkuun alkuun mennessä, mikä toteutui, kun esiopetuksen oppilaaksiottopäätös tehtiin 29.4.2025 ja perusopetukseen jatketaan

ilman erillistä päätöstä. Kleemolan koulun toiminnan loppumisesta johtuvat oppilassiirtojen oppilaspäätökset tehtiin 23.6.2025. Hallinnon tukipäätökset tuli tehdä ilman viivytyksiä ja kaudella tukipäätökset on tehty vanhan lain mukaisesti 31.7.2025 ja uuden lain mukaisia päätöksiä ei ole vielä tehty.

Hankkeiden avulla tehtäviä kehittämistoimia on jatkettu. Tavoitteena oli 10-15 hankerahoitusta vuosittain. Tavoite toteutui, kun hanketuloja on tullut kaudella 20 eri hankkeeseen tai toiminta-avustukseen. Kirjanpitoon kirjattu tukien ja avustusten määrä oli tilikaudella 252 576 euroa, mikä ylitti tavoitteena olleen avustustuen määrän 73 076 eurolla.

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Kasvatus- ja opetuspalveluissa on käynnissä mm. koulunuorisotyön kehittämishanke. Sairaalakoulun konsultoivan erityisopettajan palvelua on hyödynnetty. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan edelleen alaluokilla 1 vvt. Kouluterveyskyselyn tulokset kiusaamisesta vaihtelevat koko maahan verrattuna samalla tai hieman paremmalla tasolla. Koko maan keskiarvoon verrattuna kiusatuksi tuleminen on ollut harvinaisempaa Toholammilla, mutta toisella mittarilla saavutettiin sama tulos kuin koko maassa.

Säädösmuutoksiin vastaamisen tavoitteena oli mm. riittävä koulutus ja tarvittavien päätösten tekeminen. Paikalliset opetussuunnitelmat ja perusopetuksen vuosiviikkotuntien nosto tulivat kaudella voimaan 1.8.2025. Henkilöstö on osallistunut OPH:n verkkokoulutuksiin uudistuksiin liittyen. Olemassa olevat oppimisen tuen hallintopäätökset päivitetään lukuvuoden 2025-2026 aikana vastaamaan uutta lainsäädäntöä.

Opiskeluhuollon tavoitteiden mittarina ovat mm. poissaolojen seuranta ja säännölliset oppilashuollon palaverit. Kunnan oma opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontui kerran ja alueellinen yhteistyöryhmä 4 kertaa vuoden aikana. Poissaolojen seurannan automaatio otettiin käyttöön elokuussa. Vuoden 2025 aikana yhteisövaikuttavuutta on edistetty Soiten ja kunnan kesken ja Toholammin ja Lestijärven yhteinen arkitiimi on kokoontunut 3 kertaa.

Henkilöstö on kouluttautunut kaudella. Koulujen henkilöstölle yhteinen kaksipäiväinen koulutus käsitteli pedagogiikkaa ja hyvinvointia koulussa. Myös maksuttomiin varhaiskasvatuksen täydennyskoulutuksiin on osallistunut henkilöstöä. Sivistysjohtaja on osallistunut ITLA:n maksuttomaan muutosjohtamisen koulutukseen.

Yrittäjyyskasvatusta on toteutettu hyväksymällä yhteistyösopimus Nuorten yrittäjyys ja talous NYT ry:n kanssa. Yläkoululaiset ja kuutosluokkalaiset ovat tehneet yrityskylävierailun. Yrittäjyys tulee vahvemmaksi osaksi lukio-opintoja lukion OPS uudistumisen kautta.

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena oli laadukkuus sekä tarpeen- ja ajanmukaisuus. Päivähoitopaikkoja käyttävien lasten määrä oli noussut kahdella viime vuoteen verrattuna, ollen 95 vuonna 2025. Apip-toimintaa käyttävien lasten määrä oli tänä vuonna 30, kun se vuonna 2024 oli 40.

Sykrylän ryhmiksen toimintaan on kaudella jouduttu ottamaan kolmas osa-aikainen työntekijä lasten määrän vuoksi. Apip-toiminta ja perhepäivähoito toteutuivat

suunnitelman mukaan. Myös avointa päiväkotitoimintaa sekä muskaritoimintaa on toteutunut. Ulkopäiväkotitoiminnassa on kaudella ollut 9 lasta. Kaudella saatiin Valssi-järjestelmän käyttöönottohanke ja OKM:n myöntämä varhaiskasvatuksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuusrahoitus jatkuu. Tukipäätöksiä on tehty päiväkodin esitysten mukaan.

Esiopetusta järjestettiin vuoden 2025 keväällä kahdessa toimipisteessä ja syksyllä vain Herman Ojalan koululla. Ratkaisulla varmistettiin riittävä ryhmäkohtainen tuki; Sykäräisen koululle olisi tullut vain 2 esikoululaista.

Perusopetusta järjestettiin kevätlukukaudella neljällä alakoululla ja kunnanvaltuuston Kleemolan koulun lakkauttamispäätöksen jälkeen opetusta järjestettiin syksyllä kolmella alakoululla. Kaikilla alakouluilla yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämishanke toteutunut. Vuosikellot on päivitetty aktiiviseen käyttöön. Liikkuva koulu -toiminta ja Move-mittaukset ovat vakiintuneet käyttöön. Liikunnalliset koulupäivät ja toiminnalliset oppitunnit ovat vaikuttaneet positiivisesti. Liikuntaneuvoja on jalkautunut koululle.

Yläkoulun tiloja on kaudella pyritty käyttämään tehokkaasti ja myös alakoulun toimintaa on ollut Kuusiston koululla. Kunnossapitotöitä on suoritettu. Hyvinvointia edistäviä tapoja on kokeiltu yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämishankkeen myötä. Myös Liikkuva koulu ja Move! -hanke on toiminut vuonna 2025. Koulupäivän rakenne on vielä entisellään.

Lukiosta valmistui vuoden 2025 keväällä 16 ja syksyllä 1 oppilas. Lukiolaisia tulee myös muilta paikkakunnilta. Kansainvälisyyttä on toteutettu hakemalla Nordplus Junior-hanketta.

Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä tarpeenmukaista raportointia sivistysosaston tavoitteiden toteutumisessa ja myös mittareiden asettamisessa. Mittarit on asetettava siten, että mitattavat asiat ovat tarkoituksenmukaisia ja mitattavissa olevia, ja niiden perusteella voidaan kehittää toimintaa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työtä kiusaamisen ehkäisemiseksi jatketaan edelleen.

Tarkastuslautakunta pitää onnistumisena sivistystoimen reagointia ruoka- ja siivouspalveluiden ulkoistussopimuksen toimeenpanoon.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluihin oli osallistuvan budjetoinnin menetelmällä valittu vuoden 2025 toimenpidekokonaisuudeksi retkeilyreitit ja -rakenteet. Kokonaisuuteen kuului luistelureitti talviaikaan, mutta koska se ei ole ollut jäätilanteen vuoksi mahdollista toteuttaa, kunnostettiin uimarantojen rakenteita talousarvion mukaisesti. Kokonaisuuteen kuului myös kota Kuusiston alueelle, mikä toteutui, mutta kustannusten ylitysten vuoksi sen määrärahaa kasvatettiin lisätalousarviossa. Maastopyöräreitin merkitseminen ei kaudella toteutunut, koska määräraha ei riittänyt muiden kokonaisuuden toimien kustannusten jälkeen tähän. Myös Lestijoen ja laskupurojen raivaus jäi suorittamatta, johtuen siitä, että kunnan avustus olisi vähentänyt muuta hankkeen julkista rahoitusta. Kunta osallistui kuitenkin jättiputken torjuntakustannuksiin ranta-alueella käyttäen kunnanhallituksen määrärahoja.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikuntapalveluiden tavoitteena oli tukea kuntalaisten hyvinvointia. Vuoden 2025 aikana ylitettiin tavoitteena ollut eläkeikäisten määrä jo pelkästään kuntosaliohjauksissa, kun heitä oli toiminnassa 112 ja tavoitteena oli 100. Vuoden aikana on järjestetty ulkoliikuntakampanja, järjestetty juoksutapahtuma ja oltu mukana valtakunnallisessa pyöräilyn km-kisassa, eli kampanjoita on järjestetty eri kohderyhmille tavoitteen mukaisesti. Yhdistystoimintaa on tuettu avustuksin 22 000 eurolla. Kaudella on ollut käynnissä yhteistyössä muiden kuntien kanssa liikuntaneuvontahanke, joka päättyi vuoden 2025 lopussa. Lampin hallin hinnastoa korotettiin maltillisesti alkuvuonna ja pidetty edullisena. Kaudella on tarjottu myös seniori- ja erityisliikuntakortteja.

Liikuntapaikkojen ja -välineiden tuli vastata tarpeita ja hankintoja oli tavoitteena tehdä tarpeen mukaan sekä välineitä että kunnossapitoa ajatellen. Kunnossapidon avulla tuli ehkäistä liikuntapaikkojen arvonlaskua ja vahinkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito oli tavoitteena tehdä ostopalveluna tarpeen mukaan sivukylillä. Vuoden 2025 elokuussa valmistui uusi tekonurmipohjainen monitoimikenttä, johon saatiin valtionavustusta, muuten liikuntapaikoille ja kunnossapitoon tehtiin vain pienempiä hankintoja. Kesän kenttähoidot toteutettiin omana työnä, mutta talvella hiihtolatuihin ja luistelukenttien hoitoon käytettiin ostopalvelua. Vuonna 2025 liikuntapaikkojen kunnossapidosta vastasi liikuntapaikkojen hoitaja ja kesäaikana kenttien hoitamisessa oli palkattuna yksi osa-aikainen työntekijä.

Nuorisopalveluiden osalta tavoitteena oli mm. nuorisotilan toiminnan kehittäminen, ja että nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti. Nuorisovaltuusto kokoontui vuoden 2025 aikana neljä kertaa. Koulunuorisotyöntekijän hankeavustusta saatiin kevään 2026 loppuun asti ja etsivä nuorisotyö jatkui Aluehallintoviraston avustuksella. Vuoden 2025 aikana nuorille on järjestetty hiihtolomaviikolla ja syyslomaviikolla reissut Vuokattiin ja Seinäjoelle ja joulukuussa nuorille tarjottiin keilareissu. Vuokatin osallistujamäärä oli 55, Seinäjoen reissun 51 ja keilareissun 22.

Tarkastuslautakunta pitää monipuolisen nuorisotyön toteutumista myönteisenä asiana.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että monipuolista hanketoimintaa tehdään kasvatus- ja opetuspalveluiden, liikunta ja nuorisopalveluiden sekä vapaa-aikapalveluiden osalta myös vastaisuudessa.

3.5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutuminen

Kuntien valtionosuuteen on vuoden 2023 alusta sisällytetty hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa HYTE-kerroin. Tämä tarkoittaa, että jatkossa osa kuntien valtionrahoituksesta määräytyy niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kertoimella halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kunta vastaa jatkossakin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä mm. varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso- kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä työllisyyden edistämisen osalta. HYTE-kertoimen suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattoreiden, prosessi- ja tulosindikaattoreiden, perusteella. Prosessi-indikaattoreita on yhteensä 15 kappaletta ja tulosindikaattoreita kuusi. Yhden prosessi-indikaattorin perusteella tarkastuslautakunnan tulee jatkossa arvioida kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista arviointikertomuksella kerran valtuustokaudessa.

Kunnan on lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 § mukaan valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus- ja suunnitelma. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan tavoitteet ja toimenpiteet kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi. Kunnassa tulee nimetä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä vastaava taho, joka Toholammilla on sivistyslautakunta. Kunnan eri viranomaisien sekä hyvinvointialueen tulee tehdä yhteistyötä kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tulee antaa tiedoksi hyvinvointialueelle sekä julkaista kunnan verkkosivuilla.

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valtuustokaudelle 2021-2025 on laadittu pääosin sivistys- ja hallinto-osaston yhteistyönä kuluvan vuoden aikana. Siinä on hyödynnetty edellisen valtuustokauden vastaavaa dokumenttia, jota on päivitetty tuoreen tilastotiedon avulla sekä huomioitu kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen asema vuoden 2023 aloittaneiden hyvinvointialueiden myötä. Laadinnassa on hyödynnetty FCG:n hallinnoimaa sähköistä hyvinvointikertomuksen työkalua, josta moni tilasto on saatu. Lisäksi on hyödynnetty Tilastokeskuksen ja THL:n sekä valtakunnallisten MOVE-mittausten tuottamaa tilastotietoa.

Toholammin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 8.4.2024 kokouksessaan kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kaudelle 2021-2025.

Tarkastuslautakunnan arviointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteista

Tarkastuslautakunta arvioi kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista arviointikertomuksellaan vuonna 2023. Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä, että tavoitteiden eteen, kuten *tehostettu puuttuminen kouluissa tapahtuvaan kiusaamiseen ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen*, tehdään jatkuvaa työtä. Kunnan yleisenä tehtävänä soteuudistuksen jälkeen on ennaltaehkäistä sairauksia ja edistää kuntalaisten terveyttä.

3.6. Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan talousarvion tavoitteet ovat olennaisilta osiltaan toteutuneet. Vuosi 2025 oli erityislaatuinen, sillä se oli työllisyysalueiden käynnistymisen ensimmäinen toimintavuosi ja vastuu TE-palveluista siirtyi aiempaa laajemmin kunnille. Työllisyysalueen tarjoamien palveluiden arvioitua vähäisempi käyttö näkyi budjetoitujen palvelumenojen alittumisena.

Tarkastuslautakunta on edelleen huolissaan väkiluvun vähenemisestä ja pitää tärkeänä, että kunta huolehtii veto- ja pitovoimastaan.

Toiminnallisten tavoitteiden arvioinnissa riittävän tarkasti asetetut mittarit ovat tärkeässä roolissa ja tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että niiden asettaminen tehdään harkiten.

4. VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JÄLKISEURANTA

Lomatoimen osalta tarkastuslautakunta piti edelleen tärkeänä, että tiedonkulkuun kiinnitetään erityistä huomiota organisaatiouudistuksen yhteydessä ja että työtapaturmamäärät saadaan laskuun ja olosuhdekartoitukset ajan tasalle. Kunnanhallitus totesi vastineessaan 20.10.2025 mm., että hallinnon tiedonkulkua on kehitetty mm. viikoittaisilla Teams-palavereilla. Työsuojeluasiantuntijan toimi on täytetty vakinaisesti ja työolosuhdekartoitukset saadaan todennäköisesti saatettua ajan tasalle tämän vuoden aikana.

Teknisen osaston kohdalla tarkastuslautakunta piti tärkeänä, että mm. että yhtiöittämisen vaikuttavuutta tulee mitata säännöllisesti. Muutosten yhteydessä on huolehdittava palvelutason säilymisestä ja myös ulkoistamisen kokonaistaloudellinen vaikutus on tärkeää pystyä arvioimaan. Kunnanhallitus totesi vastineessaan, että ruokahuolto- ja siivouspalveluissa sisältöä ohjaavat mm. valtakunnalliset suositukset ja että myös oppilaita kuullaan palautteen saamiseksi. Vastineessa todettiin myös, että siivouspalveluiden toiminta on jatkunut samantasoisena omaan toimintaan nähden ja että ruokapalvelujen palvelutaso on muutosvaiheen jälkeen tasoittunut. Ruoka- ja siivouspalvelutoiminnan seurantatietojen osalta vastineessa todettiin, että hallintokuntia ohjeistetaan toimittamaan tarkastuslautakunnalle seurantatietoja ruoka- ja siivouspalvelutoiminnasta.

Toholammin kehitys Oy:n osalta tarkastuslautakunta tiedusteli, mihin toimenpiteisiin kunnanhallitus ryhtyy yrityksen toiminnan tehostamiseksi? Kunnanhallituksen vastineessa todettiin, että panostus yhtiön toiminnan laajentamiseksi edellyttää Toholammin kunnan omistajanohjauksen linjauksia ja taloudellista sijoitusta yhtiöön. Kunta järjestää Toholammin yrittäjien kanssa tilaisuuksia, joissa kattavasti kerrotaan yritysten hankerahoitus- ym. mahdollisuuksista ja työvoiman saatavuudesta.

Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä, että ruoka- ja siivouspalvelujen toimintaa seurataan ja poikkeamiin reagoidaan.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tilinpäätöksen ylijäämä on 180 618 euroa. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan oma toiminta on pääosin järjestetty taloudellisesti ja tavoitteiden mukaisesti. Kunnan toimintatuotot toteutuivat noin 0,7 milj. euroa talousarviota pienempinä, mutta myös toimintakulut toteutuivat 1,6 milj. euroa talousarviota pienempinä. Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat talousarvion mukaisesti. Kunnan taseessa on kumulatiivista ylijäämää noin 5,959 milj. euroa. Vaikka ylijäämäpuskuria on, tulee taloutta seurata ja suunnitella pitkällä tähtäimellä ottaen huomioon mm. kunnan väkiluvun laskun.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan henkilöstöä ja tytäryhtiöiden vastuullisia hyvistä yhteistyöstä ja panoksesta kunnan hyväksi.

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2025 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää kunnanhallitukselta selvityksen erityisesti seuraaviin asioihin, niin että ne voidaan käsitellä valtuuston syyskauden kokouksessa:

- Millä tavoin kunnanhallitus huolehtii kunnan omaisuuskannan ylläpidosta?
- Millä tavoin kunnanhallitus pyrkii vähentämään työttömyyttä paikkakunnalla ja saamaan yrityksiä sijoittumaan paikkakunnalle?
- Millä tavoin kunnanhallitus seuraa ruoka- ja siivouspalveluiden palvelusopimuksen toteutumista ja laadun tasoa?

Toholammilla 11.5.2026

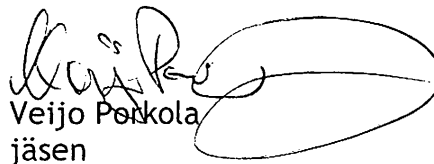

Mika Olkkola
puheenjohtaja

Touko Tuomainen
varapuheenjohtaja

Henna Keränen
jäsen

Veijo Porkola
jäsen